

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Departament Ubezpieczeń Społecznych
Eliza Wiśniewska
Dyrektor

Warszawa, dnia 2026-06-19
DUS-II.055.15.2026.PS

działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), w związku z petycjami z dnia 25 marca oraz z dnia 13 kwietnia br., przekazanymi z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, w sprawie zmian legislacyjnych dotyczących podniesienia kwoty wolnej od obciążeń komorniczych dla emerytów i rencistów, Departament Ubezpieczeń Społecznych uprzejmie wyjaśnia, co następuje.

Regulacje dotyczące postępowania egzekucyjnego ze świadczeń emerytalno-rentowych zostały określone w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1749, z późn. zm.). Zgodnie z art. 139 tej ustawy potrąceniu podlegają wyłącznie należności enumeratywnie wskazane przez ustawodawcę, w szczególności świadczenia alimentacyjne, należności egzekwowane na podstawie tytułów wykonawczych, świadczenia nienależnie pobrane oraz należności za pobyt w domach pomocy społecznej, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych.

Jednocześnie art. 140 ustawy określa maksymalne granice potrąceń, które – w zależności od rodzaju należności – wynoszą od 25% do 70% świadczenia. Dodatkową ochronę świadczeniobiorców zapewnia art. 141 ustawy, ustanawiający kwoty wolne od potrąceń i egzekucji.

Od dnia 1 lipca 2018 r., na podstawie ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1076), zmieniono sposób ustalania kwot wolnych od potrąceń. Od tego czasu nie są one określane jako procent najniższej emerytury lub renty, lecz zostały wskazane bezpośrednio w ustawie o emeryturach i rentach z FUS. Ustalając ich wysokość uwzględniono poziom minimum socjalnego dla jednoosobowego gospodarstwa emeryckiego, a same kwoty zostały zróżnicowane w zależności od rodzaju potrącannej należności.

Kwoty wolne od potrąceń podlegają corocznej waloryzacji od dnia 1 marca na zasadach obowiązujących dla emerytur i rent. Wysokość tych kwot ogłasza Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Monitorze Polskim. Kwoty emerytury i renty wolne od egzekucji i potrąceń komorniczych od 1 marca 2026 r. wynoszą:

- 849,42 zł - przy potrącaniu należności alimentacyjnych,
- 1401,57 zł - przy potrącaniu należności niealimentacyjnych,
- 1121,28 zł - przy potrącaniu świadczeń wypłaconych w kwocie zaliczkowej oraz świadczeń (zasiłków) nienależnie pobranych,
- 339,76 zł - przy potrącaniu należności za pobyt w domach pomocy społecznej, zakładach opiekuńczo-leczniczych i zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych.

Należy podkreślić, że obowiązujące przepisy przewidują istotne gwarancje ochronne dla dłużników. Potrąceń i egzekucji nie dokonuje się, jeżeli wysokość świadczenia po odliczeniu składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz zaliczki i innych należności z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych jest niższa od obowiązującej kwoty wolnej od potrąceń. Oznacza to, że ustawodawca zapewnia świadczeniobiorcy minimalny poziom środków niezbędnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych.

W tym kontekście należy zwrócić uwagę na dodatkowe roczne świadczenie pieniężne dla emerytów i rencistów (tzw. 13. emerytura) oraz kolejne dodatkowe roczne świadczenie pieniężne dla emerytów i rencistów (tzw. 14. emerytura), które zostały wprowadzone przez ustawodawcę jako instrument wsparcia osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe. Celem tych świadczeń jest poprawa sytuacji materialnej seniorów i rencistów, w szczególności w obliczu rosnących kosztów utrzymania. Ze względu na socjalny charakter obu świadczeń ustawodawca objął je szczególną ochroną przed potrąceniami i egzekucją. Zarówno dodatkowe roczne świadczenie pieniężne, jak i kolejne dodatkowe roczne świadczenie pieniężne nie podlegają egzekucji ani potrąceniom na zasadach przewidzianych dla standardowych świadczeń emerytalno-rentowych. Rozwiązanie to ma zagwarantować, że środki przeznaczone na wsparcie emerytów i rencistów trafią bezpośrednio do osób uprawnionych i będą mogły zostać wykorzystane zgodnie z celem, dla którego zostały ustanowione.

Od powyższej zasady ustawodawca przewidział wyjątek dotyczący należności alimentacyjnych. Ochrona dodatkowych świadczeń nie obejmuje zobowiązań alimentacyjnych, które – z uwagi na ich szczególny charakter oraz konieczność ochrony osób uprawnionych do alimentów – mogą być dochodzone również z 13. i 14. emerytury na zasadach określonych w obowiązujących przepisach prawa. Zatem przyjęte rozwiązania stanowią wyraz szczególnej troski państwa o sytuację finansową emerytów i rencistów oraz mają na celu zapewnienie, aby dodatkowe świadczenia pełniły swoją funkcję wsparcia dochodowego dla osób pobierających świadczenia z systemu zabezpieczenia społecznego.

Należy również wskazać, że brak jest możliwości podwyższenia kwoty wolnej od potrąceń do wysokości najniższej emerytury, ponieważ takie rozwiązanie w praktyce prowadziłoby w przeważającej liczbie przypadków do istotnego ograniczenia skuteczności postępowań egzekucyjnych. Przy ocenie proponowanych zmian należy mieć również na względzie konieczność ochrony praw majątkowych wierzycieli. Postępowanie egzekucyjne służy realizacji praw potwierdzonych prawomocnymi orzeczeniami sądów lub innymi tytułami wykonawczymi. Nadmierne rozszerzenie zakresu wyłączeń spod egzekucji mogłoby prowadzić do nieproporcjonalnego ograniczenia możliwości zaspokojenia należności wierzycieli oraz do obniżenia skuteczności postępowań egzekucyjnych.

W obecnym stanie prawnym i systemowym nie istnieją rozwiązania umożliwiające realizację dodatkowego finansowania świadczeń emerytalnych w części objętej zwolnieniem spod potrąceń. Taki mechanizm w sposób znaczący wpływałby na wydatkowanie Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a w konsekwencji również na budżetu państwa, który w istotnym zakresie pokrywa niedobory tego Funduszu.

Ponadto obowiązujące rozwiązania opierają się na jasnych i jednolitych kryteriach ustawowych, co zapewnia przejrzystość, przewidywalność oraz równe traktowanie wszystkich uczestników postępowania egzekucyjnego. Wprowadzenie indywidualnego ustalania wysokości potrąceń mogłoby prowadzić do niejednorodności stosowania prawa oraz wydłużenia postępowań egzekucyjnych, co pozostawałoby w sprzeczności z zasadą ich sprawności i skuteczności.

Mając na uwadze konieczność zachowania równowagi pomiędzy ochroną dłużnika a prawami wierzyciela, należy uznać, że obecnie obowiązujące regulacje stanowią wyważony kompromis pomiędzy zapewnieniem świadczeniobiorcom minimum egzystencji a zagwarantowaniem skuteczności egzekucji należności. System ten uwzględnia zarówno funkcję zabezpieczenia społecznego świadczeń emerytalno-rentowych, jak i konieczność realizacji zobowiązań o szczególnym znaczeniu społecznym, w tym świadczeń alimentacyjnych.

W związku z powyższymi uwarunkowaniami należy uznać, że proponowane zwiększenie kwoty wolnej od potrąceń do poziomu najniższej emerytury nie znajduje obecnie uzasadnienia systemowego ani finansowego, ponieważ prowadziłoby do zachwiania równowagi pomiędzy ochroną dłużników a skutecznością egzekwowania zobowiązań.

Jednocześnie zapewniamy, że sytuacja świadczeniobiorców pozostaje przedmiotem bieżących analiz, a zgłaszane postulaty są każdorazowo oceniane pod kątem ich zasadności oraz możliwych skutków dla systemu zabezpieczenia społecznego.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku

Eliza Wiśniewska
Dyrektor
Departamentu Ubezpieczeń Społecznych
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/